

Jubilerande Vingåkersbo gick från pendyler till Gotlandsull

Att ha en guldförgylld pendyl på "salsväggen" var för något tiotal år sedan ett tecken på hög standard. Följaktligen började fler och fler "medelfamiljer" skaffa sig pendyler med rosor och kruksiduller. Här öppnade sig en helt ny marknad. Det började fler och fler inom bildhuggeribranschen inse — bl. a. ett 100-tal bara i västgöta-orten Tibro. En av dem var Sten Carlsson, som fyller 50 år nyårsdagen. Han etablerade sig i Vingåker i slutet av 30-talet och med sina upp till 15-talet anställda "vräkte" han ut pendyler över landet. Nu finns väl knappast någon som köper en dylik pjäs och hr Carlson har fått sadla om. Han är köpman och "reser i ylle" numera.

Jubilaren föddes i Stenstorps församling utanför Skövde och skulle egentligen bli lantbrukare. Hägen stod dock åt annat håll och mera i smyg sökte han anställning inom möbelindustrin. 1928 fick han plats i en möbelfabrik i Hjo som passpojke, vilket innebar, att han mot mat och logi men ingen lön, fick gå gubbarna tillhanda. För att få litet kontanter spelade han fiol och en kamrat piano till den tidens stumfilmer.

1930 brann fabriken och där-efter fick hr Carlson annan anställning på en av Tibros cirka 300 möbelfabriker innan han kom i bildhuggerilära, också det i Tibro. Finare salongsmöbler och senare även pendyler stod på tillverkningsprogrammet i denna hantverksbetonade industri. I hr Carlsons älligganden ingick att för en avlöning av 5 kr. i veckan städa i verkstaden sedan de anställda slutat för dagen.

I Tibro skars då pendyler i "varannan stuga" och hr Carlson flyttade till Karlskoga, där han fortsatte inom samma yrke. 1938 hyrde han lokal hos dåvarande Vingåkers möbelfabrik (industria) och etablerade sig som egen inom branschen. Efter ytterligare en flyttning byggde han så egen fastighet vid Hantverksgatan 1946 för fabrikation och bostäder. Verksamheten ökades ut undan för undan — främst var det pendylerna man levde på och av sådana producerades något 1.000-tal per år under högsången — och då makarna Carlson drev det av dem startade Möbel-Centrum var cirka 15 personer anställda i de båda företagen. 1949 gjorde hr Carlson en affärsresa till USA för att försöka placera sina tillverkningar där. Det gick dock inte så bra, främst beroende på att handelskommissionen inte var särskilt hjälpsam mot dem som ville exportera varor.

Praktfull "fästmökista" av ek

På programmet stod även andra träsniderier än pendyler, t. ex.

Köpman Sten Carlsson vid en "hemsnidad" kista av eget fabrikat.

"gubbar" (en man stod och kretade sådana), speglar, möbler etc. Hr Carlson har egenhändigt tillverkat en stor del av möblemanget i lägenheten. Bl. a. en praktfull kista, ett slags "fästmöskrin" men av imponerande storlek och ålder. D. v. s. råmaterialet, en ekstock, har hämtats upp ur ett kärr, kanske efter många hundra år där. För att inte tala om hur gammalt trädet i sig själv varit. Kistan färdigställdes till makarnas bröllop.

En tid var lönen för en god träsnidare ungefär dubbelt mot vad en skräddare lyfte, men i takt som lönerna sedan steg, kunde inte priserna stiga. Detta i förening med sjunkande efterfrågan på framför allt pendylerna gjorde att hr Carlson måste avveckla successivt. 1954 upphörde fabrika-

tionen helt och hr Carlson fick ägna sig åt annan affärsrörelse. Sina färdigheter som träsnidare utnyttjar han aldrig numera. När han kan ta sig fritt från sin anställning vid Gotlands ylle a.-b., där han säljer härliga produkter av det gotländska utgångsfårets ull, har han fullt jobb med sina fastigheter. Familjen har nämligen dels ett trivsamt sommar-torp i Läppeskogen, dels en sommarstuga vid Läppe hamn och så sin fastighet vid Hantverksgatan, där rörelsen förr inrymdes. Numera reser han på mellersta Sverige mot att förut ha haft bl. a. norra Norrland som verksamhetsfält. I någon liten utsträckning ägnar han sig åt föreningsarbete (Odd Fellow) och är bl. a. allmogespelman.